

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koreniji v Štitsa - vi hiši št. 10 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Kaj moramo bolj pospeševati in po čem imamo bolj hrepeneti?

Spisal Mostoselski Goričan Pr. Z.

Narodni odpadniki in hudobni tujci so prvi, ki zagledajo naše slabosti (in kdo je brez njih?) Kjer le morejo, denejo jih na veliki boben, o boljših lastnostih pa molče, kakor zid. Taka se godi tudi posameznim ljudem. Kdor hoče biti zrel narodnjak in zaveden državljan, ta naj le pridno premišljuje svoje razmere: domače in one med seboj in drugimi ljudmi, ter naj jih pogumno obrača na narodove razmere. Po tem potu potegne, rekel bi, dovolj politične modrosti iz samega sebe. Ne bode škodil majhen izgled. Kako pravijo človeku, ki ne zna brati, pisati, ki nima posebnihkušenj? Pravijo, da ni omikan. To isto očita se tudi takim narodom, ki ne pospešujejo književnosti, ki imajo tedaj le malo veselja do bukev, ali ki niso kaj požrtvovalni v tem obziru. Nadalje, pravijo, da je čudak ali posebnež, še celo prismoda oni, ki se v društvu ne zna sukati zavedno, ako ne pozna tega, kar mu gre, in nemara še manj onega, zastran česar smejo ga terjati drugi. Ravno tako godi se narodom, katerim popolne zavednosti še manjka v razmerah do drugih elementov. Tak ne more čutiti prave politične svobode in tedaj tudi opravičene srčnosti ne. Samo kričanje zaropota pač na ušesni boben, ali menenja ne izpremeni, še manj pa koristi, da ne rečem celo, da naravnost škoduje. Tako postopanje brez dejanj je brezvspešno.

Obrčajmo pa stvar, kakor le hočemo, gotovo se prepričamo, da moramo pred vsem zdatno pospeševati književnost, in ravno tukaj odpira se vsacemu narodnjaku prostrano sukalističe za resnične dokaze njegovega domoljubja. Iz obilosti (se ve da dobrih) knjig prodira kot mogočen veletok omika med narod ter se širi med njim, krepí in blaži um in srce. Izborna knjižstvo omogočuje tudi dobro šolstvo; knjige so one priprave, brez katerih ni in ne bode omike. Celo telesna moč, hrabrost, junaštvo nima prave cene; ali da to bolje povem, junaštvo v dandanašnjem zmislu opira se na omiko. Leta 1866, ko je Nemec zmagal na češkem polju, pravilo se je, da je zmogla pruska inteligencija, ne prusko orožje. To je v istini sijajen poklon veleumogocnim znanostim. Prebiraje Homerjeve popise bojev med Trojanci in Grki, takoj vidimo, na kateri strani je omika, inteligencija, na kateri pa le surova telesna moč. Tega mu Homer ne pravi naravnost; a kdor ima oči, ta vidi to iz raznih šeg in priprav. Ni ga omikanega naroda, da bi se ponašal s katero drugo svojo rečjo bolj, nego se svojo književnostjo. In ima tudi prav. Rekel je modrijan: „Povej

mi, s kom občuješ, in takoj povem ti, kdo si.“ In jaz bi dejal narodu: „Pokaži mi svojo literaturo, in koj ti razodenem, koliko te je.“ Nič ni bolj logično. Toraj je zastoj pričakovati omike brez knjig in dobro urejenih pa tudi zdatno podpiranih časopisov. Tem, ki so tako rekoč politična, pa tudi slovstvena straža, ker varujejo in zagovarjajo pravice in izpodbujajo, gre veliko večji pozor, nego li si kdo misli. Zanimivo utegne biti, ako s števili dokažem, kako se posamezne dežele in države brigajo za časopise. Na vsej zemlji izhaja sedaj 23.290 časopisov — Evropa jih ima: 13.600, in sicer Nemška 3778 — Angleška 2509 — Francozka 2000 — Italija 1220 — Avstrija 1200 — Rusija 500 — Vsa Azija 388 — Vsa Afrika 50 — Amerika 9129.

Ni neumno, ako trdim, da sme se samo iz teh dat sklepati, ktera dežela je bolj zavedna, zreła, požrtvovalna in navdušena za napredek. Pred vsem pa gre pri takem primerjanju v poštev jemati velikost in značaj dotične dežele, pa tudi druge prednosti in neugodnosti v posameznih narodih. Lastništva nekaterih časopisov prejemajo in odštevajo po več sto tisoč in celo milijone gold. na leto. Kako ogromno denarsko sultanje! Koliko zavednih, naukaželnih in požrtvovalnih bralcev! Ni čuda torej, da se pri takih okolščinah ne more in tudi ne sme odrekati ljudem višja omika. Ravno podani razkazek je tudi dokaz in mero, po katerem nam je soditi, kje so knjige bolj pišejo in beró, kje so ljudje bolj uneti za prospeh književnosti, kje manj. Stare pridobitve, slavne zmage, kraljestva, prestoli so se pozgubili v valovih preteklega časa, in slujó več ali manj le še v poročilih; ali pisemstva sijajni spomeniki pričajo o izvanredni omiki starih Grkov in Rimljanov. Vsi visekozmožni vladarji in državniki so imeli v posebnih časteh pisatelje, ter so jih podpirali; osebe najvišjih stanov: kralji, knezi, papeži, kardinali so z njimi celo tekmovali in z njimi prijateljski občevali. Časi Avgustov, Periklov, Elizabet, Ludovikov, Leonov imenujejo se zlati, in Italjani, Francozi in Angleži ozirajo se z velikim ponosom na-nje.

Vendar povrnimo se k odpadnikom in hudobnim tujcem. Kedar ti dokazujejo, da smo prenapet narod, kričé kakor zbezneli v državnem zboru in v deželni zbornicah, da nimamo knjig, kakor bi hoteli reči: Kaj se poganjate za te ali one pravice, saj še nimate tega, česar je neobhodno in pred vsem treba. Nekdo je celo v neki deželni zbornici izpod pazduhe na mizo vrgel nekaj katekizmov in molitvenikov, ter dejal Slovencem: „Evo, to je vaša literatura!“ Nadalje bledejo tudi, da je književni naš jezik čudna, nerazumljiva mešanica. Od ene strani toraj kvasi njih

hudobija, da nismo še ničesar opravili, da-si ne morejo dokazati, da nismo se trudili; od druge se roté in zagotavljajo, da, ko bi tudi vse poskusili, ne bi mogli ničesar doseči, ker nimamo jezika za to sposobnega. Velika sreča za nas, da je kaj dosti laži v tem. Vsak vidi pa tudi, da je večkrat gola nevednost, ki tako brezobzirno govori. Toda nevednost ali hudobija, vse jedno; mišljeno in rečeno je, trpeči smo pa mi. Najnevarniši in tedaj najkrivičnisi je Nemec v teh in enacih očitanih; Nemec pravim, ki bi nas hotel, ker smo mu barbarški, osrečiti se svojo kulturo, sè svojim jezikom. Kdor pa zna tudi nekoliko nemške razmere nepredavnih časov, ta prosil bi ponižno, da sme biti kaj drugih misli, ter da si drzne odkriti v nebo vpijočo krivičnost. Malo več od 100 let je od tega, ko so Nemci francozke šege posnemali in francozki jezik kakor malika častili. Znano je dobro, kako je celo Friderik II, ki je bil sam pisatelj in sploh velika glava, mislil o nemštvu. Kaj bi bilo sedaj z Nemci, ko bi velezmožni pisatelji ne bili prodrli sè svojimi načeli, ter rošili bili nemško svojstvo in jezik? Barbari bi bili, ali saj smešni polovičarji. Toda to le mimogredé.

Pravi misleči narodnjak pa ocenja pošteno tujo menjenje, pričakuje, da tudi tujec njegovščino spoštuje po nekem medsebojnem zakonu. To je: kakor ni zadosti, da kdo sam sebe časti, tako mora tudi vsak narod iskati še izven sebe menjenja, sebi ugodnega; kajti naša čast je drugih dobro menjenje o nás. Res je, da se moramo pred vsem sami sebe častiti; a ta čast mora imeti trdno podstavo v naših namenih in delih, kojih ocenjanje ali udostojanje gre pa tudi drugim zunaj naše osobne sfere. Drug stavek izkustva se glasi, da moč v ovirah raste. Prav; a ovire, če so presilne, in če naša moč ni kaj zdatna, jo tudi zadušé, in teh skal se nam je ogibati; kajti zoprnik ne misli le slabo o nas, ou dela mariveč še celo v našo škodo in v naš propad, kar je gotovo hujše. Iz tega sledi, „da moramo število sovražnikov čedalje bolj manjšati in poštenih prijatelov pridobiti si.“ Na kateri si bodi način moramo tujcem nekako imponovati, to je, mi moramo jim svojo imenitno stran pokazati, in jih tako rekoč prisiliti po duševni poti, da je ne morejo več prezirati. Po velikosti, to je po številu, tega ne dosežemo, ker nas je premalo — 1 1/2 milijon — to moremo pa doseči le po zakovosti, po znanstvu in umetnijah, po bogati in originalni literaturi. Ne le zanašaje ali naslanjaje se na druge — da-si nam po jeziku ali rojstvu bližnje — sami iz sebe, z lastnim pisanim blagom učinimo to. Smemo se ponašati, da je bil preslavni zvezdar in pisec: „De revolutionibus orbium coelestium“ Nikolaj Kopernik, kot rojen v To-

LISTEK.

Z DUNAJA (Izv. dopis).

Pariz za časa komune.

Gran Panorama de Vienne.

Maksikedo se bo smijal, ko bo videl, da mu poročam o panorami, ker panorama sama na sebi danes ni kaj posebnega; mi smo jih že vsi videli dokaj, dobrih in slabih. Gledali smo tedaj lepe gradove, mesta, boje, gore itd. čez povečevalno steklo. To je znana stvar, nič posebnega. Ali take panorame, kakoršne imamo sedaj na Dunaji, še vendar nismo videli do sedaj; ta je čisto drugače ustrojena, brez povečevalnega stekla, in vendar nam predočuje predmete tako jasno in zvesto, da nam kar sapo zapre. Človek gleda predmete s prostim očesom, in vendar so povečani. Če ti je ljubo, pojdi z mano, in jaz te povodem v panoramo, in ti boš imel pred očmi mesto Pariz za časa komune, kakor je bilo v resnici v živi in naravni podobi in velikosti.

Nek podjetnik — nomina sunt odiosa — si je sezidal na Dunaji (II. Praterstrasse 49.) poslopje na

štiri nadstropja. Samo prvo nadstropje ima strop, v katerem bo kréma; drugo, tretje in četrto je pa brez njega. Poslopje je okroglasto, nalašč za to pauroromo zidano; streha ima v sredi veliko luknjo, čez katero prihaja svetloba v omenjeni prostor. Za kak drug namen razen panorame nima vse vkup vrednosti, n. pr. za stanovanje. Že to kaže, kako bele gradove si zida mož ne v oblakih, ampak na zemlji; trud se bode gotovo izplačal, in možna, kar je tu poglavitno, bode se polnila možu, da bo strah. Torej poslepje meri v premeru 28 metrov. V omenjenem prostoru je narejen grič, zemlja s travo je nanošena, in drevesca so posajena ter rasó, bolje rekoč stojé, kakor v naravi. Samo v sredi griča je luknja za vhod, koder se vlečemo gori, da pridemo na vrhunec griča. Ta grič je ravno tak, kakor tisti v Parizi, s katerega ima opazovalec najlepši razgled na mesto Pariz. Tudi sè Schlossberga v Gradci imamo enak razgled. Z griča vidimo vse imenitne palače in cerkve pariške. Daleč in daleč vidimo vse in tako naravno, kakor da bišes v Parizi bili. Morebiti resnico povem, ako trdim, da je samo za las razlike med pravim dnevom in tem, ki ga imamo v panorami. Nad nami namreč je razprostrto črno platno, katero visi pod luknjo strehe; to platno ima v sredi podolgato luknjo, katera je zadelana s črnim čepom, pa ne popolnoma. Ob steni

poslopja visé okrog in okrog podobne, predočujoče mesto Pariz. Črno platno, ia kako pada svetloba od zgorej na slike ob steni, predočuje nam mesto Pariz tako, kakoršno je v resnici. Na griči so narejene prave barikade, zidovje podrte hiše, vse naravno, tako da na prvi mah ne zapazimo razločka med gričem in tistimi hišami, palačami, kamenjem in drevjem, ki je sicer naslikano. To prednost ima tedaj ta panorama pred svojimi vrstnicami, da nam brez povečevalnega stekla predočujo in povečuje predmete še lepše in prijetnije. Dolgo jih lahko opazujemo, oko se ne utrudí in nas ne boli.

Na tem griči, imenovanem „buttes Montmartre“ so ravnokar začeli zidarji zidati cerkev „du sacré coeur“, namreč za časa komune. Proti jugu zapazimo z griča zid, kjer sta bila ustreljena generala le Comte in Clément in zraven njih še več sto vojakov. D' je zagledamo versaljsko armado, katera je na dan 21. maja prodrla v Pariz, in se polastila 23. maja prej omenjenih „buttes Montmartre“. Južno stran tega griča je osvojil sam Mac Mahon. Tu se je vnela tista krv va bitka s komunisti, kečere ni opisati moči. Tukaj vidimo ra drugi strani griča veliko krdelo ženskih, katere so ulico zabarikadale braneč jo pogumno; ali bile so preslabe, omagane in naposled zaporedoma postrojene.

runji, Poljak, toraj sorodnik naš; a kaj nam to pomaga? Slovenec ni bil, in pisal za nas ni nič. Da je bil rojen Slovan, kaže, kar uže brez taci navajanj vemo, da talent ni privilegija samih Nemcev. Kaj nam v našem in tukaj menjemem zmislu pomagajo vsi Vege in Hänel-ni itd., če nam niso nič slovenskega napisali, če niso vplivali niti na narod niti kako na razvoj naše literature! Ravno to, da so bili ti in enaki znanostni in umetniški veljaki po rojstvu Slovenci, mora nas prepričati, da tudi v slovenskih glavah in prahih bivajo plemenite iskre; ravno to, pravim, mora nas spodbujati, da jih spravimo na dan.

(Dalje.)

Črtice iz življenja sv. Cirila in Metoda po papeževi okrožnici.

Ves slovanski svet se zanima in bolj ali manj očitno razgovarja o proglašeni občega praznika svetih slovanskih apostolov. Sosebno izražajo slovanski politiki in veljaki upanje, da papeževa okrožnica je odprla vrata za združenje pravoslavni Slovanov z rimsko cerkvijo. Zares velik povod za razgovarjanje, pa tudi delovanje na imenovano zedinjenje!

Pri verskem združevanju deluje tudi politika, in cerkveni najvišji glavar sam je pokazal, da stanje in razvoj političnih razmer, sosebno na slovenskem vzhodu, je njegovi okrožnici ugoden. Naš list ima preozke meje za versko razgovarjanje; povedali smo zatorej v malo stvkih stališče in povode svetovno zgodovinski, za vselej imenitni papeževi spomenici. Drugače bi hoteli razložiti in pojasniti, da ima Slovanstvo v sedanjem času pričakovati večih zgodovinskih dobičkov, ako se vsled ugodnih pogojev, katere je oznanila rimska okrožnica, pravoslavni del Slovanov nasloni na zahodni katoliški del Slovanov. Ker gleda politika na praktične dobičke, duševne ali materialne, ne povdarjamo z verskega, ampak z višega zgodovinskega stališča, da bi tudi v večem listu in v drugih političnih ali geografskih razmerah nikakor ne odobraval vtopljanja katoliških v pravoslavne Slovane, pač pa pravoslavni Slovanov v katolike, s pogoji, ki so principijalno podeljeni v polajšavo tudi v papeževi poslanici.

Naj pa se Slovani razgovarjajo in pogajajo kakor koli, vsem sta sv. brata slovanska apostola prava verska in narodnostna dobrotnika in vredna, da ju častimo po vsem slovanskem kakor katoliškem svetu. Zato pa je tudi vredno, da njuno življenje izpoznavamo in poznamo.

Na Slovenskem dobili smo bili lepo knjigo o življenju svetih bratov leta 1863. Ker pa je ta knjiga malo razširjena, ugajale bodo za zdaj našemu ljudstvu glavne črtice, katere se nahajajo v papeževi okrožnici. Leon XIII. namreč življenje in delovanje sv. Cirila in Metoda popisuje takó-le:

Ciril in Metod, brata, rojena v Solunu, odličnem mestu Macedonije, šla sta rano v Carigrad, da se v glavnem mestu jatrovih dežel v znanostih izučita. In iskra duha, ki je uže tačas v mladih ljudeh svetila se, ni ostala skrita. Kajti oba sta v kratkem času tako močno napredovala, in v zlasti Ciril, ki je tako pohvalo v znanostih dobil, da je iz posebne časti imenovan bil filozof ali modrijan. Ne dolgo potem je vstopil v meniški stan. Ciril pak je bil po patrijarhu Ignaciji vrednega izpoznan, da mu je cesarica Theodora nalog izročila, onkraj Kerzoneza stanujoče Kazare, ki so v Carigradu prosili za sposobne upravitelje svetega evangelija, v krščanski veri odgojevati. Ta nalog je prevzel prav rad. Šel je tedaj v Kerzonez v Tavis in se je posvetil, kakor nekateri pravijo, nekaj časa naučenju deželnega jezika onega naroda, in ob istem ča-

Za časa te bitke začelo je goreti po vsem mestu pariškem: Trilerije, palača častne legije, najvišja sodnija, rotovž, lepe ulice du Blanc, de Lille itd. so že v ognji; dim se dviga kvišku in sega neto pod oblake. V tem času je tudi artilerija versalska in komunistov začela boj s topovi; to grmí in doni, da se zemlja trese. Ravno tu ide voz z ranjenci, ali bomba prileti, razpoči se, voz se zgrudi in vse pogubi. Vse dobra imitacija. Komunisti se bojujejo pogumno, konečno so premagani; mi jih vidimo, kako se vračajo v mesto. Mož, kateri vodi komuniste in jih navdušuje, to je meščan Ranvier; gologlav vodi svoje somišljenike, vidimo ga, kako trdno stoji. Naposled tudi njega ujamemo in ustrelé na zidu, ki smo ga prej omenili.

Nasproti Ranvierju ravno na isti strani prikaže se maršal Mac Mahon z adjutantom in opazuje versalskih baterij. Ne daleč od njega zapazimo ujetnike, to so udje komune, dve ženi, vojaki, mladeniči, kateri so se bojevali za komuno; vidimo jih, kako pogumno in neustrašno stojé trdovratno čakajoč ure svoje smrti na tistem — zidu.

Na Solferinu pa še trepetá rudeča zastava; komunisti so ga nekoliko podrli. Ta Solferino je kraj, kjer se shajajo Parižani ter se veselé tega ljubega sveta pri vinu, petji, godbi.

Tako nam je vse to pojasnil sluga panorame, sicer o kratkem, pa dovolj, in je dejal, da kuału na to pride v Pariz — Prus.

su je srečo imel, svete ostanke sv. papeža Klementa I. najti, katerega je lahko izpoznaval vsled občega razširjenega spomina na sidro, s katerim je bil krepko verni mož na ukaz cesarja Trajana kakor znano v morje vržen in potem pokopan. Ko se je tega dragocnega zaklada polastil, šel je iz mesta in bivališča Kazarov, katere je, podučén s svojimi nauki in vzbujévan od božje pomoči združil z Jezusom Kristusom, potem ko je zatri mnogostransko brezverstvo. Ko je bila nova krščanska občina najboljše urejena, da je slaven pogled svoje pohlevnosti in krščanske ljubezni, ker je vse darove, katere so mu domačini ponujali, odbil, a samo to zahteval, da se oslobodé ujeti Slovani, kateri so bili krščanske vere. Kmalu se je vrnil Ciril veselo v Carigrad ter je šel tudi v samostan Polychromov, kakor je bil uže tudi Metod šel.

Med tem je pa zvedel Rastislav knez moravski, o tem, kar se je zgodilo pri Kazarih. Izpodbujen po izgledu Kazarov, dogovarjal se je s cesarjem Mihalom III., da bi se iz Carigrada poklicalo nekoliko oznanjevalcev evangelija ter ni težko dosegel to, kar je hotel. Zato je pa prouzročila uže s tolikimi dejavji proslavljena krepost Cirila in Metoda, da sta bila za to poslanje na Moravsko odločena. In ker sta potovala skozi Bolgarijo, ki je bila uže uvedena in sv. skrivnosti kristijanov, nista na nobenem kraju opustila prilike za razširjenje vere. A na Moravskem, kjer jima je narod prihajal nasproti uže do meje, sprejeta sta bila z največjo prijaznostjo in praznično radostjo. In brez odloga pričela sta srca podučevati v kristijanskih naukih ter vzdigavati jih k upanju do nebeških darov in to s tako močjo in dejansko marljivostjo, da je skoro potem narod moravski sprejel krščansko vero. Mnogo je k temu pripomagaló znanje slovanskega jezika, katerega se je Ciril uže prej naučil, in veliko je pomagalo sveto pismo nove in stare zaveze, katero je on preložil na narodni jezik. Zato se ima slovanski narod temu možu prav za veliko zahvaliti, ker od njega ni sprejel samo blagodejnosti krščanske vere, nego tudi omiko; kajti prva sta bila Ciril in Metod, ki sta izumila pismo, s katerim se slovanski jezik piše in izraža, in iz tega vzroka se ne imenujeta krivično pričetnika tega jezika.

In zopet je prodrla slava teh dejanj iz tako oddaljenih dežel dalje in v Rim. In ko je ukazal papež Nikolaj I. izvrstnima bratoma, naj prideta v Rim, napolila sta se takoj tje, slušala sta ukaz, ter vzela soboj ostanke sv. Klementa. Ko je to izvedel Hadrijan II., ki je bil stopil na mesto umrlega Nikolaja, šel je z duhovenstvom in ljudstvom slavnima gostoma z veliko čestjo naproti. Telo sv. Klementa, proslavljeno kmalu z velikimi čudeži, preneseno je bilo še slovenskim sprevodom v baziliko, ki je bila postavljena ob času Konstantina nad očetovsko hišo nezmagljivega mučenika. Potem pa sta Ciril in Metod poročala v navzočnosti duhovenstva papežu o svojem apostolstvu, v katerem sta delovala sveto in marljivo. In ker so ju obdolževali, da sta delovala zoper določbe prednikov in zoper posvečene verske običuje, ker jima je pri izvrševanju svetega obreda služil slovanski jezik, zagovarjala sta svojo reč tako temeljito in s takimi razlogi, da je papež z vsem duhovenstvom hvalil ter odobril njiju delovanje. Za tem sta bila oba, ko sta izjavila katoliško veroizpovedanje in prisegla, da hočeta zvesta ostati veri sv. Petra in rimskih papežev, od Hadrijana imenovana in posvečena za škofa, ter je dobilo veliko njiju učencev razne stopnje svetega posvečenja v duhovne. Po božjej previdnosti pa se je zgodilo, da je Ciril v Rimu sklenil svoje življenje v letu 869. v dan 14. februarija, dozorel bolj v kreposti nego v starosti. Javno in slovesno, kakor rimski papeži, bil je prenesen častno v grob, kateri je Hadrijan záse sezidal. Ker rimsko ljudstvo ni trpelo, da bi se telo umrlega prepeljalo v Carigrad, kakor je neka sorodnica iskreno prosila, prenesen je bil k sv. Klementu in položen poleg njegovega pepela, kateri je Ciril toliko let z globokim spoštovanjem čestil, in ko so ga med slovesnim popevanjem psalmov vozili skozi mesto, dozdevalo se je, da Rimljani svetemu možu ne polagajo toliko z mrtvaško nego zinagovalno slovesnostjo žrtve nebeske česti. (Dalje.)

Izseljevanje v Bosno.

Naši vojaki so pomagali zasesti Bosno in Hercegovino. Tudi naših delalcev je bilo že veliko v teh dveh deželah. Iz skušenj in popisov naše ljudstvo te kraje že nekaj pozna. Tudi je bilo po naših časopisih brati, da se ljudje naseljujejo iz daljnje Nemčije, pa tudi z Italijanskega po teh krajih, kjer so prav za prav samo Slovani doma. Slišati je celó, da bi vlada rajše videla naseljene Nemce nego Slovane v teh zapuščenih, pa drugače rodovitnih pokrajinah. Po tem bi bilo mogoče, da bi se ti kraji celó pomencili.

Slovani, ki te sosede drugod dovolj poznajo, gotovo ne želé takih sosesk tudi na teh najjužniših slovanskih tleh. Ako hočejo tedaj Slovani Slovane imeti za sosede, morajo skrbeti, da začnejo obdelovati prazno in neobdelano zemljo. Znano je, da se Čehi izseljujejo vsako leto v velikem številu v Ameriko,

takó da so že cele pokrajine v Ameriki slovanske. Pa tudi revni Slovenci, zlasti iz naših gor morajo si pogostoma kruha iskati v tujih krajih s trdim zaslužkom. Dokler so delali pri železnicah, so še izhajali; zdaj pa je tudi tukaj vedno manj dela.

Namestu da bi se raztresali naši ljudje tje in sem daleč po svetu, in ker se drugače vendar ni ogniti revščini v današnjih dneh in pri sedanjih slovenskih razmerah, bilo bi še vedno boljše hoditi k sobratom Slovanom na zaslužek. In ravno Bosna in Hercegovina niste ne predaleč, in tamošnji Slovani govore tak jezik, da ga naši ljudje prav dobro razumejo v malo tednih. Ob enem je deželna vlada za Bosno in Hercegovino ravno zdaj razglasila pogoje za naseljevanje v teh deželah. Pogoji pa so bistveno taki-le:

- 1) Vsak prisiljenec dobi državno podporo, da si sozida hišo, hleve in skednje. Potem dobi orodje za obdelovanje njiv in travnikov. Pašo dobi zastoj, ali se jim več skup odloči en kos pašnikov. Svet se priseljencem posodi tako, da začnejo čez nekaj let vsako leto nekaj plačevati za zemljo. Veliko pa to plačilo ne bo, ker se bo plačeval svet le po sedanji ceni, ki je jako nizka. Pašnika ni treba kupiti, ker bodo priseljenci pašnike zastoj dobili, in bodo še le čez nekaj let začeli nekaj najemščine plačevati za pašnike.
- 2) Za zidanje pohištva dobi vsaka rodbina les zastoj.
- 3) Cela občina priseljencev dobi les za zidanje cerkve in šole zastoj.
- 4) Priseljenci so deset let vseh davkov prosti, če ni bil tisti svet, kamor so se naselili, uže prej davku podvržen.
- 5) Tudi prisiljenec, ki se zraven kmetijstva pečačo še s kako obrtnijo, so deset let davka prosti, tudi od obrtnije nič ne plačajo. Če bi pa kdo svoje zemljišče takemu človeku prodal, ki ne pride v deželo, ampak kupljeno posestvo v najem dajati misli, potem se tako posestvo davku podvrže.

Vidi se, da so pogoji jako ugodni, in če tudi poštevamo, da zanaprej bodo v teh deželah kristijanom branili in varovali pravice po našem avstrijskem zakoniku, je vredno, da naši hribovci in gorjani premišlujejo to stvar. Na vsekako bili bi Slovenci vsled naših naselbic v veči zvezi z Bosno in Hercegovino, in s časom bi tudi naše rokodelstvo bolj oživelo, ker v imenovanih pokrajinah pogrešajo najpotrebniših rokodelskih izdelkov.

Dopisi.

V Kamnjah. Dne 29. septembra 1880 umrl je č. g. Ivan Rejec, vikar v Doberdolu. Narodil se je dne 11. avgusta 1838. v Šebreljah blizu Cerknegaj; v mašnika bil je posvečen dne 21. septembra 1863. Kaplanoval je v Št. Florijanu, v Devinu, in od tamkaj prestavljen kot vikar k sv. Tomažu blizu Ajdovščine, kjer je ostal 11 let in nekaj mesecev. Novo službo kot vikar v Doberdolu je le malo časa opravljal. Bog rešil ga je hudega trpljenja in poklical k sebi. Menil sem, da bode kdo drug, ki je rajnkega bolj poznal kot jaz, naznanil njegovo smrt in delovanje, a čakal sem zaman. Rajnki gospod je le na tihem delal — a delal je za narod, radi tega vreden je da, se ga spominjamo. Rajnki gospod skrbel in delal je za Slovence kljub svojej bolezni (imel je želodčni krč). Skrbel in goreče želel je pa tudi, da bi se tudi drugi narodi naučili našega jezika. V ta namen popravil in pomnožil je: „Laške, nemške in slovenske pogovore“ (izdal Josip Premru). Spisal je nadalje knjižico: „Angelska služba“, dosedaj najboljša knjižica za našo mladino, posebno ker je lat. tekst s slovenskimi črkami tiskan. Bil je nadalje rajn. gosp. blagi podpiratelj šole — služboval je več let kot pom. učitelj — bil je skrben oče ne le samo učečej mladini, marveč tudi njemu izročeniim ovčicam. Za napredek šole bil je ves vnet, udeleževal se je u. št. shodov (kr. konf.), dajal je zdrave in plodne nasvete. Pomisliti je pa, da rajni gospod za časa svojega službovanja ni bil nikdar zdrav — a vendar kazal se je veselega, zdravega — delal neumorno v svojem poklicu, skrbel za narod svoj, za mladino, bil je v obče priljubljen gospod. Kdor poznal je gospoda, temu je gotovo žal za škodo, da nas je zapustil prerano. Naj nam ostane v blagem spominu!

L—č.

Iz Kobarida, 18. okt. (Izv. dop.) Dve besedi imeli smo v prav kratkem času v Kobaridu. Prvo je priredila slavna naša čitalnica, drugo pa kobariški izuč. kandidatje in kandidatnje pod imenom Kobariško učiteljsko oboje. Obe ste se prav povoljno izvršili; obe ste dosegli svoj pravi namen: narod razveseljevati in ob enem podučevati.

V nedeljo 17. t. m. obhajali smo obletnico cerkvenemu blagoslovljenju v Kobaridu, narodov starodavni praznik, šagro ali po našem „sejm“. Po starodavnej šegi priredili so tudi letos naši vrli „fantje“ narodni ples in sicer v g. Vinklerjevi dvorani, katero so fantje sami spodobno ozaljšali z vencí in raznim zelenjem. Posebno lepo so jo kinčale slovenske tribojnice, katerih se ob taki priliki — žalibog — drugod še pogreša.

Po dnevi so se pri lepo vbrani domači godbi, sukali večinom le „fantje“ iz okolice, ki te prilike nikoli ne zamude, proti večeru pa so se v obilnem številu vdeležili domačini. To vam je bilo lepo gledati radujoče se ljudstvo, in kako ne — saj „sejm“ se obhaja samo jedenkrat v celem letu.

V veliko čast in veselje si štejemo Kobaridci, da je tudi č. g. okr. glavar poveljal naš narodni praznik s svojim pohodom. Na ponižno vabilo vrliga, za narodne stvar vnetega mladenca J. Ursiča, ponižal se je naš pred-tojnik, ter se je tudi on vdeležil plesu. Ponižnost in vljudoost glavarjeva je našemu ljudstvu zares zelo dopadla, in gotovo si on na ta način pridobi vso čast in zaupanje naših tolm. hribovcev. Tudi naš gosp. župan vdeležil se je veselice svojih sovaščanov. Razločka med stanovi ni bilo, vsi jednaki, vsem je radost svetila z obličja.

Kar pa je najbolj hvale vredno je, precej lepa sloga med našimi „fanti“. O prepiru, tepežu ki so o takih prilikah zelo navadni, ni bilo ne sluha ne duha.

Mesto tega pa se je razlegel mili glas naših krasnih narodnih pesni v tiho jasno noč, kar je veselje gotovo zdatno povečalo.

Tak zmeren, naroden ples — narodna veselica — narodu našemu ne bo v pogubo, ampak služil mu bode v olajšavo, razveseljevanje.

Toraj „fantje“ družih vasi, družih okrajev posnemajte naše vrle mladenčce in gotovo se boste o takih narodovih praznikih stokrat bolj veselili, gotovo se ne bo potem toliko pisalo o javnih plesih, kakor se je do zdaj z vso pravico.

Vrlim kobaridiškim mladenčem pa priporočam: Bodite tudi za naprej tako složni, kajti že star pregovor pravi: „Sloga jači (krepi), nesloga tlači.“ Skušajte, da boste vedno bolj popolni, da boste vredni sinovi naše majke „Slave“. Zdjaj v dolgih zimskih večerih pa zahajajte pridno v našo čitalnico, kjer se dobi kratkočasnega berila, in kjer se goji lepo, vam tako priljubljeno petje. To bi neizmerno veselilo vašega

Kobaridca.

Izza Svete gore, 16. oktobra. Bral sem danes, da se trudita vzhod in zahod za se pridobiti Slovanstvo, in spomnil sem se sv. pisma: „kušnjavec „ga je peljal na visoko goro, in mu pokazal vsa krajevstva zemlje, rekoč: aka se pokoleniš in me moliš, vse to ti hočem dati.“

No, če se sploh Slovanstvu tako godi, se to še v posebnje meri pri nas v goriške okolici. Nemci in Italijani nas iščejo in hočejo kakor ljubljence negovati na svojih prsah, toda eduj kot drugi tirjajo pogoj skušnjavca: pokoleni se nemščini oziroma italijanščini.

V dokaz temu spominjaj se, blagovolni bralec, da razna gosposka v Gorici misli, da tudi v čisto slovenskih občinah ni sposoben županovati, kedor ni zmožen onih edino gosposkih jezikov; kajti nemški in italijanski dopisi in okrožnice se pošiljajo tudi gorskim trdo slovenskim županstvom. In da bi ves svet znal, da so se vse občine uže pokolenile izvoljeni nemščini, je pred nekaterimi tedni „der k. k. Amtsleiter pl. M.“ zaukazal vsem podložnim županom „unter persönlicher Verantwortung“ v vsakej občini na čelo pribiti desko z imenom občine tudi v nemškem jeziku, da se bo pred to desko odkrival vsak občan pokvarjenemu imenu svoje vasi. Na vse to pa Nemci preganjajo sedanjo vlado in kriče, da zatira nemščino!

Rojaki! ali tudi mi odgovarjamo skušnjavcem, kakor je odgovoril naš Izveličar? ali nismo marved na kolenih pred njimi?

Našim bratom na Českem je sedanja vlada uže mnogo narodnih pravic podelila, in zakaj nam ne?

Tudi češki župani so prejeli nemške dopise ali vračevali so jih dotičnim uradom z dostavkom, naj blagovolje doposlata tudi prestavo v češkem jeziku, ker župan ni zmožen nemškega jezika in si dopisa ne upa in ga ne sme izročiti kakemu domačemu tolmaču, da bi ne izdal morebiti uradne skrivnosti v dopisu. Naši župani morebiti niso tako varčni in skrbni, kajti duh pokojnega Dolijaka ž njim uredi spi pod zeleno odejo; zato se tudi slavnim gosposkam ne zdi uredno ozirati se na tibe želje našega naroda.

Iz Volč, 17. okt. (Izv. dop.) Minolo nedeljo poslovlil se je od nas naš dosedanji kaplan, preč. gosp. Drag. Kumar, a posedanji vikar Borjanski. Marsikatero oko bilo je o tej priložnosti milo solzno, in čemu li ne?

Omenjeni gospod bil je skoro deset let v našem kraju marljiv delavec v vinogradu Gospodovem, prijazen z vsakim & ljubitelj naše njezne mladine, up naše bodočnosti, neomejeno darežljiv siromakom in tolažnik pa zagovornik vtožne starosti.

Da naše ljudstvo ni nehvaležno, spričeval nam je osobito predvečer (13. t. m.) ohdoda nepozabljenega gospoda, o katerem so mu naši pevci milo a srčno zapeli:

„Oj, kak grenek tužni itd.“ In za naše slovo naj

seže v duhu naša desna v desno: Bog Vam daj na vašem novem mestu vse, česar si Vi želite in mi v blagor in osrečevanje milega nam slovenskega naroda. Eden v imenu mnogo družih.

Iz Komna 19. okt. (Izv. dop.) (Vinska letina, šola, čitalnica). Kakor čitamo v raznih dunajskih kmetijskih listih, slabo letino vinsko imajo vse kronovine avstrijske, tudi nam se ni dobro sponesla. Gledé na kolikost smo revni in gledé na kakovost še revniši. Dobregra kraškega terana se bode le malo popilo, a pod imenom „kraški teran“ ga bode samo v Trstu gotovo več steklo, nego ga more Kras pridelati. — Znano je, da se kraški teran vsled posebnih ekstraktivnih snovi, koje se v njem nahajajo, celo za zdravlilo rabi, in v marsikaterem slučaju ga zdravniki zelo priporočajo. Torej recimo v kratkem radi svoje izvrstnosti je teran jako cenjen. — Ker se pa mnogo vina, posebno v Trstu, konsumuje pod imenom „kraški teran“, kar pa ni vselej res, napotilo me je, da par besedi spregovorim z namenom braniti čast naši ožji domovini oziroma našim vinskim pridelkom.

Znani so nekateri kupci, kojih imena nočem tukaj objaviti, kateri kupujejo na Krasu grozdje vozijo v Trst, tam mešajo z dalmatincem ter tako spravljajo tuja vina v konsum z imenom naše božje kupljice. In pa čujte! Ko bi ti gospodje kupovali res pravi kraški refošk ali vsaj dobro zrelo grozdje; ali taka pa vselej ni! Tako smo imeli priliko letos opazovati, da so ti vozili domu zelen „gnjed“, kojega mošt bode gotovo imel 20% kisline; kaj hočete, da pride iz takega vina? Se ve zmeša se z dalmatincem, naše vino da dalmatinskemu neko slast, in spiše se vse za kraško.

Ne morem trditi, da je to „sleparija“; da, ravno nasprotno umno je napravljati taka vina, kakoršna konsumentom dopadajo, le to nas Kraševce jezida se taka vina z imenom kraškega terana spravljajo v svet in če bi res tako ne bilo, gotovo bi tržaška gospoda ne zahajala na Kras domače kaplje bi v njenem rojstnem kraju tako ne hvalila, ne bila bi brez skrbi, da bi jo glava bolela in slednjič ne pila bi prav skoro nezumno, kar se v Trstu ne dogaja. — Da se čast in vedno poštena cena ohrani našemu teranu, moramo kmetovalci vse moči napeti in oddajati le tacim grozdje, od kojih znamo, da z vinom pošteno ravnaajo ter pod imenom „kraški teran“ le kraško kapljo prodajajo. — Upamo, da nas boljše letine osrečijo, kot so bila zadnja, zato Kraševci pozor, skrbimo za pošteno ime našega pridelka, ker z imenom pada tudi cena!

Radostno pozdravili smo Komenci vest, da bode v Komnu štirirazredna šola. Dečki kakor deklice imajo lepo priliko izobraziti se, kolikor jim bode treba, za svoj prihodnji kmečki ali rokodelski stan, tem bolj, ker imamo jako spretno učiteljske moči, od kojih se sme res mnogo pričakovati; in šola je danes, v redu, kakor še nikedar popred ni bila. — Tudi v Sežani je trirazrednica za eno zvezdo avancala itd. Po mojem mnenju zahvaliti se imamo gotovo gospod glavarju v Sežani, kateri je za razširjenje naših šol vedno visokodušno skrbel. Občina naša priznava njegov trud, zato ga je izvolilo tudi starešinstvo svojim častnim občanom, in jutre pokloni mu krasen diplom.

Ni dovolj, če človek le to zna, kar se je v šoli učil, ampak nadaljevati mora nauke za omiko z marljivim branjem dobrih časopisov in knjig. Vsak posebe ne more naročiti si časopisov, kolikor mu jih je treba, ampak kakor povsod, tudi v tem slučaju se držimo pregovora: v slogi je moč! — Komenski rodoljubi živo čutijo potrebo „čitalnice“, in marsikateri je sprožil misel že, da bi se skoro osnovalo to potrebno društvo. — Dolgi so zimski večeri, dolgočasni večkrat prazniki, tako da človek ne ve, kaj bi počel; ali bi ne bilo najlepše v čitalnici, naj krajši čas pri čitanju! — Par krajcarjev, ki bi se potrosili v ta namen, rodili bi obilen sad; zato vabim gg. rodoljube, katerim je mar omika narodova in pa pošteno plodno kratkočasje: na delo!

Š.

Politični pregled.

Cesar potuje od 17. do 23. po Šleziji. V tej mejni pokrajini na severji našega cesarstva je Čehov in Poljakov nad polovico, pa nimajo dozdej ne šol, ne uradov slovenskih. Nam se godi hudó in njim skoro še hujše. Cesarja prebivalstvo te pokrajine z enako navdušenostjo in vdanostjo sprejemlje, kakor ondan po Gališkem in Bukovinskem. Zatirani in zapuščeni Slovani tudi tukaj imajo veliko upanje, da jim prepričanost cesarjeva utemelji boljše prihodnost za narodni obstanek.

Kakor so tuje tudi sovražne novine omenile pomenljivost papeževe enciklike o proglašenji občega praznika sv. Cirila in Metoda, in kakor se

slovenske novine o tem dogodku razgovarjajo na dolgo in široko, ravno takó se slovenski škofje, viši duhovniki, pa tudi imenitne in plemenite rodovine posebe zahvaljujejo papežu za veliko čast, katero je Slovanom s proglašanjem pokazal pred svetom.

Za svoj veliki shod na Dunaji hočejo ustavoverci povabiti samo svoje privržence, da sklenejo toliko bolj v edinstvi svoje resolucije in demonstracije proti sedanji vadi! Celó sam Schmerling jim bojda bo pomagal s podeljenim mu predsedništvom za ta shod. Pa tudi nemški dijaki agitujejo in se navdušujejo za veliki krik, kateri hočejo zagnati iz glavnega mesta po vsej avstrijski Nemčiji. Ali konservativni Nemci hočejo ustavakom vendar nekoliko skaliti obče veselje. Nemški konservativci hočejo namreč protestovati na posebnem shodu v Lincu. Po pravici hočejo povdarjati, da nimajo samo ustavoverci ponujati se za zastopnike nemškega naroda.

Dalm. nam. Rodiča je cesar ob priliki njegovega 60letnega službovanja z lastnoročnim pismom posebe pohvalil za neutrudno in vspešno njegovo delovanje. Tega korenjaka politični njegovi sovražniki po takem niso še potrli na najvišem mestu.

19. t. m. sešlo so se v Pešti delegacije. Skupni vojni minister grof Bylandt zahteva 8,710.978 gl. več za armado nego lani. Znamenje miru! Predsednik delegacije je grof F. Coronini. Haymerle je povedal, da hoče cesar sprejeti delegacije 25. t. m.

Turčija Ulčinja ni še izročila. Molčimo za danes o nezaslišani slepariji!

V Prizrenu na Albanskem so ubili častnega avstrijskega dragomana (tolmača). Avstrija zaradi tega umora zahteva zadostenje od Turčije. Čudna pa mora biti zunanja politika na vzhodu, da domače in tuje novine dokazujejo, kakó Slovani na Balkanu čedalje bolj izgublajo upanje v Avstrijo, katero so imeli za svojo podpornico in zavetnico.

V Kolonji (Köln) bil je 15. okt. velik praznik. Ali prave navdušenosti in odkritosrčnosti ni bilo, ker katoliki niso se udeleževali praznika, kateri je imel biti katolišk praznik. Nemcem ni bilo za drugo, kakor naglašati nemško mišljenje, nemško marljivost, nemško bogaboječnost, nemško resnost, nemško vstrajnost, nemško delo kolonjskega doma. V taki meri nemško govoril je sam nemški kronprinc!

Domače stvari.

G. Ant. Dottori, velik posestnik v Ronkah, dobil je plemeniti stan s pridevkom „degl Alberoni.“

Šenvitsko cerkev obdaril je grof Samuel Gyulai s 300 gl. za nove zvonove.

Dr. Jos. Battigi prištet je odvetnikom goriškega mesta, katero je po takem dobila enega svetovalca več za pravdarske posle.

Č. g. D. Ksav. Petcosig, fajmošter v Romansu, postal je častni kanonik goriške prestolne cerkve.

Veliko besedo napraviti v Trstu društvu „Edinost“ in delasko društvo 30. t. m. v veliki dvorani „Monte verde“ z dobredelnim namenom.

Jan Kapistran Jarc, drd. medicine, letošnji predsednik „Slovenskega literarnega društva na Dunaji“, umrl je nagloma na Dunaji vsled srčne napake. Smrt ga je prehitela, ravno ko je bil začel s podučnimi spisi po „Zvonu“ delati za slov. narod.

Kranjski deželni predsednik, g. Winkler, prišel je bil prošli teden čez Idrijo, ko je ogledoval novo cerkljansko in druge ceste, tudi v Tolmin, od koder se je vrnil čez Bačo na Kranjsko.

Katoliško-politiške čitalnici v Čepovanu je častita družba sv. Mohora darovala petdeset zvezkov raznih svojih bukev. Za ta znameniti dar se iskreno zahvaljuje v imenu čitalnice.

Čepovan, dne 18. oktobra 1880.
predsednik B. Grča.

Iz Kanala se nam piše: V sled dopisa pred zadnje štev. „Soče“, „Iz Kanalske doline“ omeniti moram, da se je g. dopisnik močno zmotil, da je kaj

tacega očitno objavil. Ako pa misli, da bode s tem dopisom gosposki kaj kljuboval, svetujem mu najraje dobro prevdarja oni pregovor, ki pravi: „Vsak naj pometa pred svojim pragom“. Gosposka uže sama ve, kedaj je treba pošiljati opominske liste.

Ta kratki odgovor smo proti koncu okrajšali, ker valed nam pojasnenih razmer menimo, da zadostuje. Ob tej priliki prosimo vse gg. dopisnike, da nam poročajo samo resnične dejavnosti, ne pa popačenih vsled osebnosti. Ur.

Na Slapu pri Vipavi bo 27. okt. preskušnja v deželni vino—in sadjerejski šoli.

Slovstvo.

Tišoč in ena noč. Za slovensko ljudstvo priredil L. Haderlap. Te pravljice, katere se dobivajo v snopcih s poštnino vred po 22 kr. pri g. J. Krajcu v Novem mestu, tiskajo se naglo in so v kratkem času že prišli na svetlo 4 zvezki skupno na 256 straneh. Zares vredno berilo mladim in starim za zimске večere.

Nekaj načrtu za prirodoslovje na srednji stopnji (3., 4., 5. šolsko leto) ljudske šole. Spisal Luka Lavtar, c. kr. prof. v Mariboru. Izdalo slov. učiteljsko društvo v Ljubljani. Cena 30 kr.

Društveniki „Maticе slovenske“ dobé do konca tega leta za l. 1880 sledeče knjige: 1) „Letopis“, 2) „Vpliv vpijančljivih pijač na posamni človeški organizem in na človeško društvo v občé“, spisal dr. Samec, 3) „Okó in vid“ s slikami, spisal prof. Žnidarčič, 4) „Spomenica Kopitarjeva“, pri kateri sodeluje več odličnih pisateljev. Za to spomenico je poslal zlasti g. Ivar Navratil veliko s podatki g. dr. Miklošiča obogačenega gradiva. — Za tisek dalje pripravljena je prof. „Šumanova slovenska slovnica“ in pa po prof. Erjavcu po tretjem po vsem predelanem izdanji poslovenjeni „Prirodopis živalstva“ s 522 slikami.

Poslanica.

Slavnemu mestnemu starešinstvu

v Gorici.

Ko sem v dopisu iz Gorice v št. 42. „Soče“ pisal, „da tudi našemu starešinstvu naši „Veterani“ nič kaj dobro ne ugajajo,“ nisem vedel, da se loči starešinstvo od municipija. Iz vsega sestavka je razvidno, da sem govoril samo o municipiju, in mestnega starešinstva nisem hotel nikakor žaliti, tem manj, ker so v njem tudi pravi avstrijski patrioti in častni „Veterani.“

Goriški municipij pa je bil tako nesrečen v svojih manifestacijah do našega veteranskega društva, da se je občinstvo med seboj in po domačih časopisih izražalo na način, kakor sem ga jaz posnel in pridel imenovanemu dopisu.

Mene in vsakega Avstrijca mora veseliti, da vsled pojasnil g. mestnega župana, katera sem pa te dni slišal, je občinstvo krivo tolmačilo in sodilo razmere med našim municipijem in našim veteranskim društvom. Po takem rad priznavom, da sem bil posnel iz javnih virov in glasil krivo menenje tudi o našem municipiju.

Po vsem obsojeval sem samo, in moram obsojevati pouličnjaško obnašanje, ki se iz skrivnih rok ob prilikah patrijotičnih izjav prikazuje marsikdaj tudi v našem goriškem mestu, in prepričan sem, da tudi vsi, lojalni Italijani našega mesta obsojujejo taka početja, ki mestu in prebivalcem nečast in škodo delajo tudi na zunaj. Vidi se tedaj iz vsega mojega dopisa, da meni nikdar ni prišlo na misel mestnega starešinstva, Italijanov ali koga žaliti, ker sem hotel samo svojo vnetost pokazati za vredno in častno patrijotično stvar, za katero so se prebivalci goriške pokrajine tako lepo izkazali na praznik naših veteranov.

V Gorici, 22. oktobra 1880.

Srebrnjak.

Ferdinand Candutti

premestil je svojo pisarnico v 1. nadstropje hiš. št. 2 na Travniku.

Oznanilo in vljudna prošnja.

Višje izžolan in omikan, vrhu tega tudi v opravljanju popolnem izurjen, zdrav in čvrst 40 letnik, ki je deloval med drugim osem let tudi kot občinski tajnik, želi stopiti pri kakem

g. odvetniku ali notarji kot urednijsk vodja, pa tudi drugje kot translator v službo. Dostavlja tudi izpit v nekaterih finančnih strokakh in seznanivši se v teku mnogih let z državnim in deželnim zakonstvom, dostavlja, da je razen v starejih in drugih romanskih jezikih, znanstveno in opravljanje popolnem izurjen v slovenskem, nemškem, in italijanskem jeziku v besedi in pismu, kakor tudi, da ima popolno znanje furlanskega podnarečja.

Več se izvé pri slavnem uredništvu velec. „Soče“, ki postreže iz vljudnosti, za kar je toplotno naproseno bilo.

Nepremakljiva zvestoba in neumorna delalnost je in bode prosilcu sveto geslo. —

Skoro zastonj!

Veliko zalogo na nič prišle velike tovarne za britanija-srebro, prodaja oskrbnostno skupnega blaga zaradi dolžnega poplačevanja in zaradi popolnega trebljenja prostorov

za 75 od sto pod cenitvijo, tedaj skoro zastonj. Za gl. 6.70, tedaj komaj polovice tega, kar je delo stalo, dobiva se izvrstno sledeče pomizje iz britanija-srebra, ki je stalo prej 30 gld., in smo porok za 25 let, da ostane vsak komad zmerom bel.

6 namiznih nožev z izvrstno jekleno ostrino, — 6 vilic, iz pravega angleš. britanija-srebra, — 6 teških žlic za jedi iz britanija-srebra, — 6 jako finih žlic za kavo iz britanija-srebra, — 1 težki zajemalac za juho iz britanija-srebra, — 1 težki zajemalac za mleko iz britanija-srebra, — 6 podstavkov fino cizilovanih, — 6 podnožnikov iz prav dobrega britanija-srebra, — 3 lepi težki kozarčki za jaca, — 3 krasni prav fini sladkorniki, — 1 izvrstni solnjak ali poprnjak, — 1 čajni cedilnik, prav fine sorte, — 2 krasna sobanska namizna svečnika, — 2 prav fina alabastrna nastavta za svečnike. 50 komad.

Vseh tukaj navedenih prekrasnih 50 ko nad stane skupno gld. 6.70

Naroco izvršujeta po povzetji ali proti pošiljati denaru, dokler je kaj blaga v zalogi, gospodu

Blau & Kann,

General-Depot der Britannia-Silber-Fabriken:

Wien I., Elisabethstrasse 6.

Na stotine zahvalnih in pripoznalnih pisem je na javni pregled v našem bureau.

Pri naročbah zadostuje napis:

BLAU & KANN, WIEN.

Epilepsija.

Božjast, krče, tudi v prav hudih primerih, ozdravljam jaz v najkrajšem času po samo meni lastni in vedno vspešni metodi tudi pismeno. Specijalni zdravnik dr. Helmsen v Berlinu N. W. Louisen-Strasse 32. Na stotine že ozdravil.

Mlatilnice

na štifte in na stebre, z napravo za slamo stresati, z rešetom in snažnim aparatom, na lesenih nogah, sicer pa iz železa, z najnovejšimi popravami, se dobodo dober kup. Tudi imamo triere (trieure za gospodarje in mlinarje, in rezanice za z noge pritiskati. To pošiljamo do Dunaja franco. Narisane podobe zastonj. Iščejo se dobri agenti.

Ph. Mayfarth et Co.,

tovarna za stroje v Frankobrodu (Frankfurt a. M.) in na Dunaji, v mestnem magazinu, (Stadtlagerhaus.)

Priporočam se najteplejše za napravo venec iz ravno utrغانih, kakor suhih cvetic. Poslednje so se posebno vredne priporočila zaradi trajnosti in lahke razpošiljatve. Naročila naj se mi blagovoljno pošiljajo v vrt grofinje Coronini ali pa na moje stancvanje, Via ponte nuovo 16. S posebnim spoštovanjem

E. Fischer

umetni in kupčijski vrtnar.

Na podlogi razsodbe v. c. k. dež. zdravniškega sveta od v. c. k. namestništva dovoljene

Marijacejske kaplje za želodec

izvrsten pripomoček zoper vse želodečne bolezni

posebno pa se sponaša pri netečnosti, želodečni slabosti, slabodiščen dihu, kedar človeka napenja, mu kislo podaja, kedar ga grize ali vjeda, pri želodečnem kataru, zgagi ali rezalci, če se nareja pesek ali kaša, pri preobilnosti slija, zlatenci, pri studu in metanji, glavobolu, prihajajočem od želodca, želodečnem krču, pri zaprtem životu, prenasitenosti bodi z jedmi ali pijačami, pri glitah, vrančnih, jeternih ali hemoroidnih bolestitih.

Vsaka steklenica stane s podukom o rabi 35 kr.

Glavna zaloga za Gorico pri gospodu lekarničarju A. pl. Gironeoli v Gorici, blizu „treh kran“.

Centralna zaloga za razpošiljanje: Apotheke zum heiligen Schutzengel des Carl Brady, Krem-sier, Machren.

Tišoč in ena noč.

Pravljice iz jutrovih dežel.

Bolj kratkočasnih in mikavnih povesti ni kmalo, kakor Tišoó in ena noč; dokaz temu, da so jih užo skoro vsi unrodi v svojo literaturo sprejeli.

Vsak mesec izhajata dva snopci v ličnem zavitku po 64 strani in eno podobo. Vse knjige bodo obsegale kakih 40 snopčev.

Cena snopcu 20 kr., po pošti 22 kr.

Abonuje se pri založniku J. Krajcu v Novemestu, pa tudi po vseh bukvarnah. — Dobivajo se tudi

Spisi KRISTOF ŠMIDA. — Dozljaj izšla 2 zvezka. Cena zvezku, posebno lično vez. 70, trdo 40, mehko 30 kr.

Br. 451.

c. S. D.

Učiteljske službe.

V ovem školskem kotaru izpraznjena su sledéca učiteljska mjesta:

1. u Podgradu (ill. Castelnovo) III. vrsti, 2. u Materiji III. vrsti sa slovenskim učnim jezikom, — 3. u Rukavcu III. vrsti, 4. u Kastvu mjesto podučitelja sa hrvatskim učnim jezikom; zatim mjesta učiteljice III. vrsti i to:

1. u Kastvu, 2. u Lovrani sa hrvatskim učnim jezikom, — 3. u Jelšanah sa slovenskim učnim jezikom.

Uz sposobnost hrvatskog jezika za mjesto učiteljice u Lovrani zahtjeva se takodjer i znanje talijanskog, — a za Kastav i Rukavac želilo bi se i poznavanje zadnjeg pomenutog jezika.

Sa onima službami sdruzeni su dohodci ustanovljeni zem. zak. za Istru 3. novembra 1874 br. 30, odnosno 10. decembra 1878.

Natjecatelji i natjecateljice za pomenuta mjesta imadu sa dokaznicami poduperte svoje molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene si oblasti, ako nisu, upravno najdulje do 1.og novembra t. g. ovome - c. k. kotarskoškolskome ujeću odaslati.

C. K. KOTARSKO ŠKOLSKO UJEĆE

Volosko, dne 7. okt. 1880.